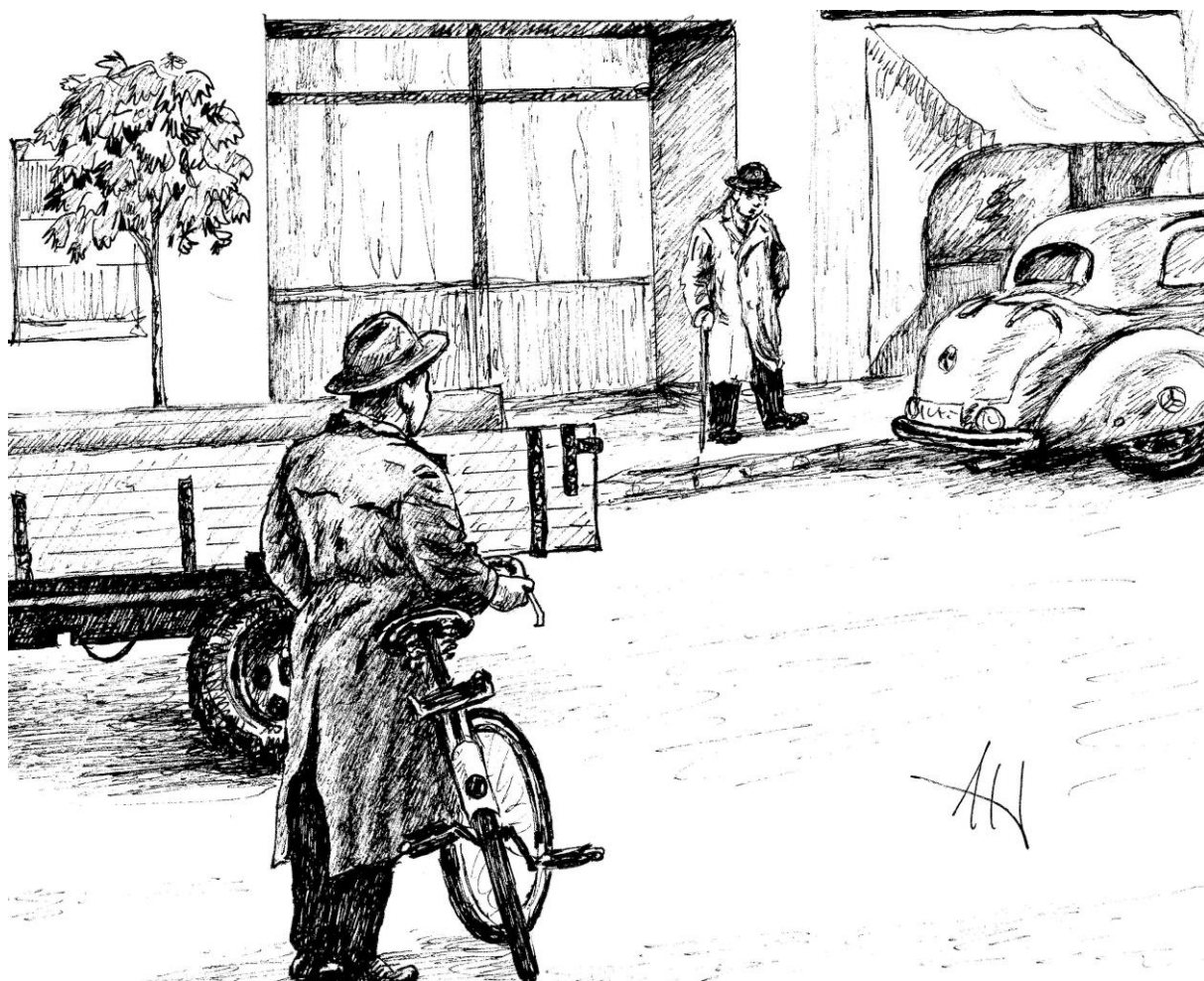


1943 Når løgn er sannhet, og sannhet er løgn

En voksen ung mann står i Prinsenkrysset og myser, hans hode er vendt nordover mot torget, som om han skulle ha vært en hvilken som helst nykommet turist til byen på jakt etter Olavstatuen. Riktignok var han på jakt, men da en ren menneskejakt i overført betydning. Han hadde nettopp ankommet stedet, orientert seg raskt - hadde Misjonshotellet i vidvinkelen til venstre, og skummet nå rekken av parkerte biler nordover i Kongens gate. En stor flott Mercedes treffer netthinnen som et slag. I og for seg var han forberedt på det. Mistanken om å finne bilen nettopp der hadde forsterket seg i det siste. Likevel kom bekreftelsen som en smerte som fortsatte gjennom hele kroppen. Redselen lå på lur og avdekket raskt en rekke ulike scenarier hvor han til slutt var hovedpersonen i en ekskursjonsperrong. Han tok seg raskt sammen, spilte sin rolle samtidig som tanken om at han måtte ha tatt feil, kom sigende som et håp, skjønt han visste at han kun narret seg selv. Han gikk nærmere bilen, redd for å møte eieren. Fornuften grep fatt i ham, og han forsvant inn i nærmeste forretning.



På hjul i dobbelt forstand

Tenk om eieren var der? Han tenkte raskt ut en ny årsaksforklaring. Han hadde hullet meg seg. Folk i butikken var opptatt. Han skjønnte han måtte vekk, lengere unna, åpnet døren og gikk raskt vestover Kongens gate. I noen sekunder priste han seg lykkelig. Han hadde valgt en annen hatt og kappe enn det han vanligvis gikk i. Det ga ham litt fred og selvsikkerhet.

Instruktørene i England hadde da fått noe inn i skallen på ham. Misjonshotellet fremsto som en stor kikkert som fulgte ham. Han følte seg plutselig uvel igjen. Men han kunne ikke stikke av. Han valgte å stå på andre siden av Prinsenkrysset, et stykke lenger vest i gaten godt skjult av et par større lastebiler, hvor ingen fra Misjonshotellet kunne se ham. Her ventet han på det han visste ville komme, men som han på et vis ikke håpet. Han hadde plassert seg slik at det eneste han så var inngangen til Misjonshotellet. Plutselig ser han at døren åpnes og ut kom en liten mann med stokk, som tross sin haltende gange raskt beveget seg direkte i retning Mercedesen. Kaldsvetten kom som elektrisk sjokk. Pussig nok forsvant redselen. Nå strammet alle antenner seg, varslet ham om en kamp på liv og død. Enhver forsvarsmekanisme sendte ut sine soldater i ham. Lang trening og forberedelser kom nå til sin rett.

Slik møter vi Kåre Nøstvold en høstdag i 1943. Han var SOE-agent for engelskmennene. Mistanken om at en kontakt og samarbeidsperson var dobbeltagent hadde forsterket seg. Nå hadde han beviset. Hans partner, pålitelig godkjent fra England og den norske legasjonen i Stockholm gjennom lang tid, var tysk agent som trolig var ekspert på bruk av «negative kontakter». Karl Ludvig Adding hadde nettopp satt seg i sin fine Mercedes.

Adding, Karl Ludvig:

Han ble født den 26. november 1913 på Leirvik på Stord, sønn av en polsk jøde som het Isaiewitch. De kom til Norge på 30-tallet. Faren ble skilt, og giftet seg igjen med ei norsk jente. De bodde i Trondheim, men hver sommer var Karl Ludvig i Leksvik, hvor han var på gården til Leonard Øverland i Øvre Dalsbygd. Det ble sagt om Adding: «...middels legemsbygning, bruker stokk (halter litt på en fot), ca. 165 cm, alder 35 (ikke korrekt), pent ansikt, brune øyne og helt svart hår (litt jødetype)». Adding ble gift med Anna (senere separert), og de hadde en datter: Karin. Adding hadde problemer med ei hofte etter en sykdom i barndommen. Dette medførte at han gikk med stokk og haltet litt. Karl Ludvig Adding ble separert fra sin kone, og bodde på Charlottenlund sammen med en ung kvinne. Adding døde den 30. desember 1943. Adding ble kjent for sin dobbeltrolle, som ved bruk av negative kontakter lurte mange i døden på begge sider av krigens store skillelinje. Adding brukte flere dekknavn, blant annet Bjørn/Bjarne Hansen.



Karl Ludvig Adding

Gemmecke, Walter Antonius:

Han ble født i Düsseldorf 11. august 1906 og utdannet seg som bilmekaniker, og ble bilselger i 1926. I 1931-32 ble han medlem av NSDAP og SS. I perioden 1930-32 utdannet han seg som idrettsinstruktør. Han ble ansatt i kriminalpolitiet i Düsseldorf fra mars 1934 og arbeidet mot den illegale kommunistiske bevegelsen her til 1940. Til Norge kom Gemmecke den 28. april 1940, men ble allerede 17. mai overført til sikkerhetstjenesten SD og Sipo i Trondheim. Gemmecke brukte dekknavnet «Jung». I Trondheim arbeidet han under Gerhard Flesch, som ble henrettet i 1948. I mai 1942 holdt Gemmecke på å omkomme da flyet han var ombord i styrtet i havet ved Sør-Arnøy nær Bodø. Sommeren 1942 ble han sendt til Berlin for videreutdanning innen politiyrket i spionasje og sabotasje. I mars 1943 tok han fagprøve som



Walter A. Gemmecke

kriminalinspektør. Deretter ble han sendt tilbake til Trondheim som løytnant (SS-Obersturmführer) og sjef for agentkontoret innen Gestapo. Her var han blant annet Henry Rinnans sjef. Frostating lagmannsrett dømte Gemmecke 26. november 1947 til tvangsarbeid i 15 år. I september 1951 ble han løslatt og i november sendt hjem til Tyskland. Gemmecke ble forlovet med sin norske sekretær Ruth Rognes, som han giftet seg med etter krigen. Gemmecke dro til Tyskland med kona og fortsatte ifølge slektninger som etterretningsmann, blant annet med å kartlegge kommunister. Ifølge datteren Elin Hoffmann fikk han ansettelse i industripolitiet: Gemeinschaft zum Schutz der Deutschen Wirtschaft, som kartla kommunistinfiltrasjon i krigsviktig industri. Gemmecke døde i 1989.

Ruth Johanne Rognes:

Hun ble født den 24. februar 1920 i Trondheim, og var søster av John Rognes, som var offiser og en av pionerene bak grunnleggingen av Milorg. Fra 1. oktober 1941 var Ruth kontordame og tolk hos det tyske sikkerhetspolitiet i Trondheim. Der oversatte hun til tysk rapportene fra medlemmene av Sonderabteilung Lola (Rinnan). Ruth Rognes ble kjærest med den fjorten år eldre SS-Obersturmführer Walter Antonius Gemmecke. Ruth Rognes ble dømt til 2 ½ år. Hun giftet seg etter krigen med nevnte Walter Gemmecke og døde i Tyskland den 2. oktober 1984.

Johnsen, Øistein:

Var en ivrig person innen Godtemplarorden og innen fagbevegelsen i Trondheim sammen med sin bror Tormod. Øistein jobbet ved jernbanen, blant annet en stund på Åndalsnes. Kommunisten Øistein Johnsen viklet seg inn i nettet til Adding, Gemmecke og Henry Rinnan. Han ble på et vis selv en dobbeltagent og ble etter krigen dømt for landssvik.

Moan-brødrene:

Bodde i Leksvik og var agenter for engelskmennene, samt loser.

Nøstvold, Kåre:

Han ble født 8. oktober 1919 i Leksvik, og døde 20. april 1981 på Frosta.

Både Kåre og hans tilkomne Nanny var fra Leksvik, men da krigen kom hadde de ennå ikke



Kåre og Nanny Nøstvold

møttes. Våren 1940 gikk Kåre Nøstvold på handelshøyskole i Trondheim. Han ble tidlig med i motstandsbevegelsen, gjemte våpen i Leksvik og distribuerte antinazipropaganda i Trondheim. Kåre var 22 år da han i mars 1942 rømte til Skottland og England. Han ble hentet av Shetlands-Larsen på Smøla. I England ble Kåre Nøstvold trent som etterretningsagent på samme skole som Max Manus. Han ble innlemmet i SOE (Special Operations Executive) som hadde som oppgave å planlegge aksjoner og militær etterretning i tyskokkuperte land. Kåre Nøstvold styrte den hemmelige radiosenderen CANOPUS. Kåre Nøstvold har en rekke utmerkelser og takkehilsener, blant annet mottok han St. Olavsmedaljen med ekegren.

Et par hovedtrekk ligger til grunn for mye av den virksomheten som her skal beskrives. Den største motstanden til tyskerne, og som skapte mest bry for den tyske Sikkerhetstjenesten og Gestapo i Trøndelag, var de kommunistiske cellene, representert gjennom blant annet Thingstadgruppen og Wærdahlsgruppen, som bokstavelig talt sang «internasjonalen» da de gikk inn i døden. Disse var mer av politisk art, mens den militære motstanden kom fra grupperinger og relasjoner til den mangfoldige, men uklare Hjemmefronten, ref. kompani Linge, sabotasjeaksjoner innen LARK som Lapwing, Rype etc. Den kommunistiske tilknytningen skulle komme til å bli meget avgjørende hva gjaldt rettsoppgjøret straks krigen var slutt, og hvordan blant annet Henry Rinnan ble behandlet, et ganske så kontroversielt tema. Ref. slutten av dette kapittel.

Karl Ludvig Adding jobbet trolig for tyskerne på Værnes flyplass allerede i april 1940 som en av 2 500 som lot seg lokke. Kanskje skaffet han seg her de første kontakter, for plutselig begynte han et eget firma (muligens overtok) kalt Sætran Transport. Han startet firmaet med kontor på Stjørdal, senere flyttet det til Lademoen i Trondheim under nytt navn: A/S Transportservice, hvor nok hovedgeschäften var arbeid for Org Todt. Snart kjørte Adding rundt i en rask Mercedes og levde ganske «velstående». Om Sætran gikk inn i det nye selskapet eller ble drevet videre er usikkert, men ved booppgjøret overfor Addings separerte kone i 1945 ble boet satt til en verdi av 2 700 kroner + 37 aksjer i Sætran Transport. Ref. brev fra Strinda og Selbu skifterett av 13. oktober 1945 til Erstatningsdirektoratet, Nordenfj.avd, Trondheim.



Under Oberscharführer Hans Mathias Edvard Bösten startet Adding en illegal avis «Fritt folk» i sitt kontor på Stjørdal. Det ga ham et utmerket dekke/alibi. Nevnte Bösten ble for øvrig beordret til Ålesund, og innen kontraspionasjen dukker så Gemmecke opp i hans stilling, og ble nærmeste overordnet til Henry Oliver Rinnan, som i sin tur så på Karl Ludvig Adding som en konkurrent og opposent. Adding kom altså veldig tidlig på banen som samarbeidspartner med okkupantmakten, og tjente økonomisk meget godt på det, på linje med så mange andre «gode nordmenn»! Samtidig begynte han sitt dobbeltspill, med hovedvekt på illegal virksomhet for å bygge opp tillit hos det som senere ble såkalte «negative kontakter». Før vi går mer inn på dette, la oss dokumentere at Adding faktisk også la ut sitt edderkoppnett i Oslo, selv om han hadde hovedbase og virke her i Trøndelag.

Den 24. august 1945 blir Sverre Nikolaisen avhørt av politifullmektig E. Ansteensen i Landssvikavdelingen ved Oslo politikammer. Sverre Nikolaisen ble født 31. august 1920, og var lagerekspeditor i firmaet Cederwall, Larsen & Patt i Hegermannsgt. 9, 3. etg. Sverre var

forlovet med Liv Bjerke, 23 år, som bodde sammen med sine foreldre i Grønland gt 12, oppgang 2, 2.etg. Han var mistenkt som en av Addings kontakter, og trolig anklaget for å ha tatt imot kr 1 000 fra Adding. Adding kom til ham utpå høsten 1943 på lageret for å kjøpe deler til sin bil, blant annet nye stempler. Nikolaisen besøkte Adding to ganger på Hotell Continental. En gang for å levere en lampe til bilen til stykkpris kr 15. Sammen med Adding var det en yngre og en eldre dame. Nikolaisen forsto det slik at det var Addings nye forlovede og hennes mor. En annen gang ble Nikolaisen invitert sammen med sin forlovede til å besøke Adding på Hotell Continental. Han trodde det kun skulle være dem, men der var det ganske mange andre tilstede. Nikolaisen følte seg utenfor, skjønnte ikke hva de snakket om. Etter ca. 30 minutter forlot Adding selskapet, og Nikolaisen og hans forlovede valgte også å dra derfra. Siden så han aldri Adding.

Den 20. juli 1945 foretar politifullmektig E. Ansteensen forhør av Knut Harald Jespersen. Det foregikk på Ilebu fengsel. Knut Harald Jespersen ble født 19. desember 1899 i Oslo. Han hadde et firma: A/S Boligbygg, som led stort tap på en 4-manns bolig. Levde fra hånd til munn og flyttet litt rundt. Han giftet seg sommeren 1943. Ble skadet i en ulykke og flyttet til gårdbruker George Kirkeby i Lommedalen. Sommeren 1942 hadde Jespersen begynte med produksjon av ståltråd i leide lokaler i Vognmannsgaten. Sitt kontor hadde han hos ingeniør Bjørn Hansen i Karl Johans gt 7. Bjørn Hansen var en gammel venn av Jespersen fra før krigen. Jespersen solgte ståltråd til Org. Todt som skulle bruke den på Nordlandsbanen. Høsten 43 kom Jespersen i kontakt med firmaet A/S Byggetransport i Trondheim, hvor Adding var disponent. Det var Bjørn Hansen som knyttet forbindelsen til Trondheimsfirma. Adding dukket plutselig opp på Jespersens kontor. Han brukte da sitt virkelige navn og ikke dekknavnet, som pussig nok var «Bjørn/Bjarne Hansen».



Karl Ludvig Adding møter en kontakt

Jespersen ble syk (des 43 - mar 44) og kom ikke tilbake til sitt firma før i mars 1944, og fikk da høre at Adding var død og firma hans var overtatt av en ny disponent: Georg Eliassen (halvbror av Adding). Jespersen dro til Trondheim i april 1945. Besøkte Eliassen i Fotveita 4. Fikk utbetalt kr 32 000 – og investerte i Pengelotteriet. I forhøret kom Jespersen inn på flere navn, men selv benektet å kjenne dem. Han ble av naboer i Lommedalen ansett som angiver, og muligens var en såkalt *negativ kontakt* for Adding og hans bror.

25. juni 1944 avga Harald Sjaastad en spesialrapport til Kgl. Norsk Legasjon i Stockholm. Den inneholdt avhør av Einar Sigvart Lurfald, f. 19. november 1917 på Egge. Her kommer det fram at det første oppdraget Adding hadde for Bösten (forgjengeren til Gemmecke) var en tur til Oslo for å sette seg i forbindelse med en mann ved navnet Gureng ved Østbanens Forbruksforening. Gureng skulle drive med spredning av illegale aviser. Einar Sigvart Lurfald møtte Adding første gangen i januar 1943 hjemme hos Bösten i Kongens gt. 84, og ble gitt dekknavnet Erling Larsen. Adding og Lurfald kjørte til Snåsa, hvor de skulle møte veivokter Egil Parnas og Sagbakken, som hadde noen våpen. Bodde hos Olaf Siem. Ordfører Eggen (NS) hadde skjulte våpen på ei seterhytte. Disse våpnene og knallhattene ble levert til Misjonshotellet i Trondheim som var Gestapos hovedkvarter i Trøndelag.

2. februar 1943 var Lurfald med Adding til Røros, trolig for å etablere fluktruter. Her hadde de kontakt med en mann i 40-årene, som var befalingsmann, samt en annen som hadde en snekkerfabrikk (en snektermester på ca. 50 år). Disse kontakter hadde Adding fått gjennom herredskassereren i Glåmos. Adding hadde også forbindelser med stasjonsmesteren på Glåmos. Grande og Ålberg i Rinnanbanden hadde tidligere besøkt disse karene på Røros, da under dekke av Haugen og Haugan. Det synes å ha vært en konkurranse mellom Bösten og Rinnan, begge underlagt Gerhard Flesch. En skal legge merke til hvilke dekknavn både Rinnan og Adding brukte på sine kontakter: typiske enkle norsk slektsnavn som Hansen, Olsen, Nilsen etc. Legg også merke til dekknavnene som ble brukt her: likheten mellom Haugen og Haugan.

Straks før pinse i 1943 hadde Adding besøk av en eller flere kurerer fra Sverige. En Bergås hadde rømt til Sverige og rapporterte alt vedrørende Lurfald sin virksomhet. De folkene som oppsøkte Adding hadde som oppdrag å ta livet av «Erling Larsen» (altså Einar Sigvart Lurfald). Gemmecke advarte Lurfald, og fortalte at den tyske sikkerhetstjenesten ikke kunne beskytte ham. Lurfald ble fortalt at Adding ville skyte ham, for derigjennom å skaffe seg stor tillit som igjen kunne opprette forbindelser i Sverige. Altså drep dine egne for å skaffe deg tillit hos de du skal bekjempe.

I avhør av Lurfald kom det fram at Edvard Bösten hadde fortalt at tyskerne visste om flyangrepet på Nyhavna fire timer før angrepet kom. Det hadde de fått vite gjennom Addings forbindelser, trolig Nøstvolds radiosender, en hendelse som blir omtalt senere i dette kapitlet. Gemmecke fortalte at de lot dem som hadde ulovlige sendere bare fortsette å sende, så lenge de kunne kontrollere innholdet. Gemmecke hadde fortalt at de lot meldinger passere selv om det kunne føre til senkning av tyske båter. Adding selv hadde engelske kurerer boende hos seg, som sendte meldinger.



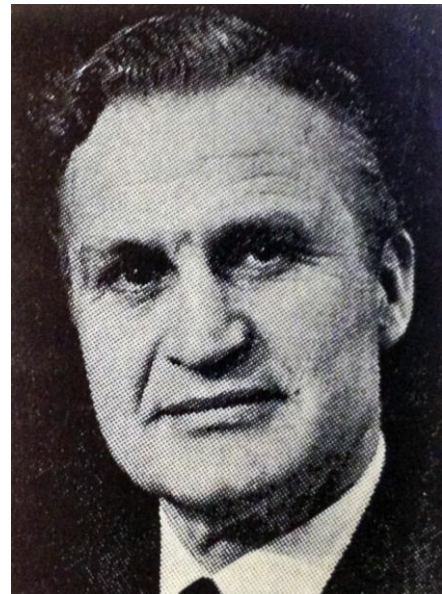
Tolken Ruth Rognes ble kona til Gemmecke

Gemmecke navnga folk i Sverige som sto bak overføring av agenter inn i Norge. Blant disse nevnes: Herbert Helgesen (het Fredriksen som kodenavn) og kjent fra Opr Rype (se *Stjørdalens krønike*, bind 17, side 144) og Knut Brodtkorb Danielsen fra Opr Lapwing (se *Stjørdalens krønike*, bind 17, side 123).

Lerfald visste også at Adding hadde kontakter i Leksvik. En dag var Lerfald med Adding inn til Stjørdal. Adding forsøkte å godsnakke med innehaveren av bensinstasjonen ved hovedgaten (Gundersen), som ikke lot seg forføre. De besøkte også en ung gårdbruker i nærheten av Lerfaldgårdene i Hegra, men vedkommende avviste blankt at han ville være med på det de foreslo. Adding brukte sitt riktige navn nå, da han var kjent fra det transportfirma han tidligere drev på Stjørdal. Men Lerfald brukte sitt dekknavn: «Erling Larsen».

Lerfald fortalte at Adding hadde kontakter i Neadalsfjøret, blant annet i Tydal og som tyder på at Adding hadde ruter over til Sverige gjennom nettopp Tydal. I påsken 1943 ble det iverksatt store rassiaer i grensetraktene. Tolken til Gemmecke, frk. Rognes (dekknavn: Loe) har fortalt at det ble arrestert en grenselos som kom fra Sverige. Trolig skjedde det i Meråker. Vedkommende hadde mye penger på seg. Hans oppdrag var å sette seg i forbindelse med en stasjonsbetjent på Stjørdal.

Herolf Niccolai Johansen, f. 21. januar 1907 i Trondheim, blir den 23. november 1944 avhørt på Kjesäter i Sverige (samlingsbase for flyktninger fra Trøndelag). Han hadde vært ansatt som lagerbetjent i Kooperativen før krigen. Deretter jobbet han hos Sanitær & Varme A/S til april 1943, blant annet sammen med Oskar Hoddø. 12 mann sluttet og ble ansatt i Sætran Transport på Stjørdal, hvis innehaver altså var Karl Ludvig Adding. Herolf fikk illegale aviser av sin far Sverre Marius Johansen i Stadsingeniør Dahl gt. 36. Mens de holdt til på Stjørdal fikk Herolf Niccolai Johansen penger av Adding til understøttelse av de som hadde mistet pårørende eller hadde dem i fengsel. Igjen en handling for å skape tillit hos de som senere ble brukt som negative kontakter og døråpnere. Mens kontoret var på Stjørdal oppdaget Johansen at Adding hadde en duplikater (kopimaskin). Her ble det mangfoldiggjort illegale aviser. De som var med på dette var Oskar Hoddø, Håkon Holme Nanche og Halvdan Sæter. Påsken 1943 ble Adding og Hoddø arrestert av Statspolitiet hos en Moksnes på Stjørdal, hvor det blant annet var en radio. Det skulle ha vært en Ligaard i Stjørdal som hadde vært «angiver». Både Adding og Hoddø kom ut etter et par dager på Vollan, hvorpå det kom et varsel mot angiveren Ligaard i Norges Nytt, visstnok satt inn av Adding. Her ser en hvordan Adding la en solid regi i et spill for å skjule sin reelle virksomhet og sine mål, altså et utpreget spill som dobbeltagent med *negative kontakter*.



*Den senere så kjente skuespilleren
Vilfred Breisand*

Johansen hadde en kamerat: Arne Köhler, som hadde sin frisørsalong i Prinsens gt 24. Denne Köhler hadde nok sin sti ren, men i pakt med sin funksjon som også teaterfrisør, oppholdt han seg mye i Trøndelag teater og registrerte at flere som muligens var i siktelyset for illegalt arbeid, vanket der. I forhøret av Johnsen blir skuespiller Vilfred Breisands navn nevnt, men nok mer som kjent skuespiller enn politisk aktør. Johansen uttalte at Kåre Hammer var en venn av Adding, og

fortsatte å jobbe på kontoret til Eliassen etter at firmaet Sætran Transport flyttet fra Stjørdal til Trondheim og skiftet navn til A/S Byggetransport.

Hvorfor ringte det ikke en varselklokke når en ser at Adding opererte også i Oslo? De ble alle en del av det nettet som edderkoppen Adding spant. Gemmecke var meget fornøyd, Rinnan fly forbannet. Adding sørget for at mange kom over til Sverige, og selv kjørt han mange til grensen. Folk måtte jo tro han var «en god nordmann». Men det fortelles også at Adding «kjørte feil» med to serbere, svinget ned til venstre og til Falstad, hvor de ble skutt øyeblikkelig.

Det ble også antydnet at Adding sto bak arrestasjonen av Knut Sand (Knut Skogmo) i Steinkjer. Alliert kontraspionasje sendte falske alarmvarsler for å få Adding til Sverige, men på det tidspunkt er han i Oslo for å få nye kontakter.

Adding koblet seg så på Wærdahlsgruppen, som var utgått fra Godtemplarungdommen i Trondheim, og ble ledet av Carsten Wærdahl. Ni fra Wærdahlsgruppen ble henrettet sammen med Oskar Hoddø på Kristiansten festning onsdag den 17. november 1943. Åtte andre ble sendt til Tyskland hvor sju av de døde. De som ble skutt på festningen ble kastet i en fellesgrav ved Udduvoll bro på Leinstrand, men etter krigen flyttet til monumentet på Domkirkegården. Den 19. mai samme året hadde ti personer fra Tingstadgruppen og Peder Morset fra Selbu blitt henrettet på Kristiansten festning.

Nevnte Oskar Hoddø var rørleggersvenn, og selvlært musiker, sanger og forfatter, som skrev blant annet den kjente «Nidelven». Hoddø var fra Namsos, gift med Inger Langaas, og ble med i Wærdahlsgruppen og kjente til fluktrutene til Moanbrødrene i Leksvik. I 1943 måtte Hoddø selv flykte til Sverige, og det var på Kjesäter han altså skrev de berømte ordene: «*Nidelven stille og vakker du er.....*». Det var også på Kjesäter han fikk vite at Adding var dobbeltagent og angiver. Hoddø valgte derfor å vende tilbake til Norge og Trondheim, hvor han hadde kone og barn. Han hadde sverget på å drepe Adding. 2. november ble han derimot ifølge Egil Ulateig arrestert og to uker senere henrettet sammen med resten av Wærdahlgruppen. I et hemmeligstemplett skriv fra London av 11. september 1944 heter det seg at Oskar Hoddø døde på et sykehus i Namdal. Dette viser hvordan en historiebok lett kan bli desinformasjon. 17. september 1943 blir det bestemt i Stockholm at Adding skulle likvideres. Knud Brodtkorb Danielsen og tre andre skulle foreta «the rathunting». De skulle slå til den 7. oktober. Men noe må ha kommet i veien. Nevnte Knud Brodtkorb Danielsen var med under operasjon Lapwing i 1944, se Stjørdalens krønike, bind 17.



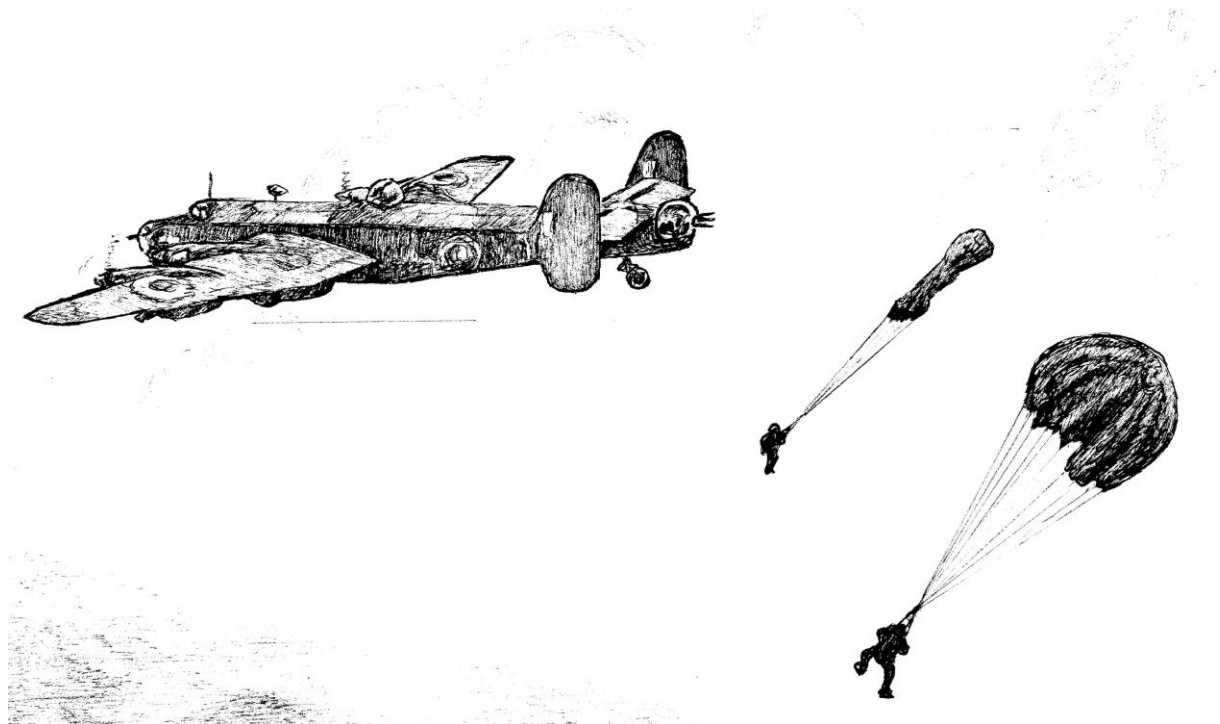
Oscar Hoddø

Brødrene Jon, Johan og Kristoffer Moan fra Leksvik drev aktivt motstandsarbeid og tok seg av fluktruter. Adding som hadde tilknytning fra barndommen til Leksvik kom til Moankarene med illegale aviser med blant annet stoff som navnga angivere. Da Adding så i tillegg nektet en NS-prest å døpe sin datter Karin, ble han raskt akseptert blant Moanfolket og andre gode nordmenn i Leksvik. Her begynte altså snøballen virkelig å rulle. Leksværingene hadde full tillit til Adding. Mannen med delvis jødisk opprinnelse, kunne umulig være på tysk side, ble det sagt. Nå er vel dette en overdrivelse (les: ulogisk) siden de fleste på det tidspunktet vel ikke visste noe om jødeforfølgelser i Norge. Folk fra hjemmefrontledelsen gikk også god for

Adding. Men det var et problem: Adding opererte alene. Det gjorde ham vanskelig å kontrollere. Adding fikk hos Moankarene godt kjennskap til fluktruter for fanger på Ørland. Disse gikk gjennom Rødsjøtraktene over Namdalseid eller over fjorden fra Verran og inn til Verdal, eller over Haltdalen i Gauldalen. Adding hadde tillatelse fra Gemmecke til å la flyktningene komme seg over grensen, og derigjennom skape negative kontakter helt inn i den norske legasjonen i Stockholm.

Johan Moan fikk likevel etter hvert en mistanke siden depotvarer fra Leksvik hadde havnet på svartebørsen, og at det var Adding som sto bak. En dag Moan var på Stjørdal snek han seg til å ta Addings telefon da den ringte. Det var telefon fra Misjonshotellet i Trondheim. Det ble spurt etter Bjarne Hansen. «*Det er meg*» sa Moan. «*Nei*», kom det i andre enden. Etter et par «*Jo*» og «*Nei*», ble det lagt på. Moan antok derfor at vedkommende på Misjonshotellet kjente Addings stemme.

Sverre Alfred Aune, f. 20. januar 1916 i Stjørna, mottok i januar 1943 tre serbere fra sin svoger, Johan Stoen. De hadde rømt fra Ørland. Sverre og noen kamerater tok disse med til Ørasjøseter hvor de ble holdt i skjul i to uker. Senere ble de holdt skjult i nesten fire måneder i en bolig. Da ble de hentet av Karl Ludvig Adding som besørget dem videre over grensen til Sverige. Høsten 1943 kom Alfred, bror til Sverre, med ytterligere tre serbere fra Hasselvik. Sverre fikk disse til Leksvik hvor Jon Moan tok seg av dem og hjalp dem videre på veien. Så var det Meyer Rødsjø fra Stjørna som kom med en polakk som også hadde rømt fra Ørland. Sverre Aune fikk denne til Leksvik, hvor igjen en av Moankarene fikk ham videre. Om Adding var siste etappe er ikke slått fast, men brått ble Sverres far, og Sverres søster Sofie arrestert, trolig av Statspolitiet. Noen måtte ha angitt dem. Johan Moan ble arrestert, men klarte å rømme og kom seg til Sverige. Likeså hans bror Jon. Da skjønnte Sverre Aune at det også var best å stikke over grensen, og fikk to kjentmenn fra Verdal til å ta ham over grensen. Igjen ser en hvordan trolig Adding spilte høyt med sitt nett med tanke på å få tak i større fisk.



Arnfinn Grande og Kåre Nøstvold hopper ut i fallskjerm

Leksværingene Arnfinn Grande og Kåre Nøstvold hoppet ut i fallskjem fra en britisk Halifax i traktene mellom Åfjord og Verran i mars 1943. De hadde med seg våpen og en kortbølgesender som de skulle sende meldinger om Tirpitz med. Droppet var ikke vellykket, De to SOE-agentene dukket opp hos Moan og ba om hjelp til å finne det droppede utstyret. Grande ble indisponibel gjennom å ha tatt feil tablett og måtte ta seg tilbake til England. Etter noen dager ble utstyret funnet, og Adding var på plass og tilbød seg å kjøre det til Trondheim. Kåre Nøstvold var fanget i nettet. Nøstvold flyktet to ganger til Sverige, men kom tilbake. Andre gangen ble han sågar tatt imot av Adding. Nøstvold fortsatte å sende meldinger til England. Adding og Gemmecke lot Nøstvold bare drive på. Adding fikk Nøstvold til å flytte radiosenderen til et hønseshus ved huset til ei tante av seg på Charlottenlund. Her ble CANOPUS etablert. Kåre Nøstvold ble brukt i Addings *negative spill*. Til og med bombingene av Trondheim den 24. juli 1943 var CANOPUS involvert i. Da tyskerne hadde bygd Dora 1 og 2 i Trondheim, skulle Kåre Nøstvold sørge for å skaffe informasjon nok om dem til at allierte fly kunne bombe dem. Han fikk viktig informasjon fra motstandsfolk i Trondheim,



Nøstvold sender melding til London

men måtte selv ta seg inn på området for å kunne orientere flygerne om hvor de skulle slippe bombene. Motstandsfolk hadde ordnet med en passerseddel for ham så han kunne passere de tyske vaktene. To dager etter at han hadde sendt informasjon til London, kom flyene og slapp sine bomber. Det gikk liv tapt i flyangrepet, 31 tyskere og åtte norske sivile, og Geir Nøstvold skjønte av det faren fortalte etter krigen, at dette hadde gått sterkt inn på ham. Adding laget meldinger både før og etter. Det var etterretningsmessige investeringer. Planen senere var visstnok å opprette en sendestasjon på ei øy i Trondheimsfjorden. Geir, sønn av Kåre Nøstvold, forteller om svakheter i senderutstyret, som måtte erstattes med jevne mellomrom. Beskjeder ble sendt til London på faste tidspunkter. Det ble brukt kodebøker som stadig måtte fornyes og alt dette førte til flere turer til Sverige. Flere ganger var Kåre nære ved å bli tatt.

Kåre Nøstvold mottok etter hvert melding fra London om at han antagelig var havnet i hendene på angivere. Adding delte leilighet med Kåre Nøstvold og visste hva han drev med. Ofte var Adding tilstede da Kåre dechifferte meldinger. Mistanken fra Nøstvold mot Adding vokste. Nøstvold la derfor ut en felle. Han fortalte Adding at et rør i radiosenderen hadde røket, og ba Adding kjøre ham til svenskegrensen slik at Nøstvold kunne dra inn i Sverige etter et nytt rør. Adding ble nok litt tatt på senga, og dro straks til Misjonshotellet for å konferere med Walter Gemmecke. Det var det Kåre Nøstvold hadde regnet med, og fulgte etter Adding som gjengitt i den fiktive innledningen til dette kapitlet. Faktisk syklet Nøstvold etter Adding inn til byen den gangen, og gjemte seg som antydte for å vente på at Adding skulle komme ut av Misjonshotellet som et synlig bevis på Nøstvold sin mistanke. Da det hendte var det om å gjøre å komme seg fra prinsenkrysset og tilbake til Charlottenlund før Adding. Det hadde den smarte Nøstvold allerede tenkt ut, og ga ti kroner til en guttunge for at han skulle åpne ventilene og tappe lufta ut av alle hjulene på Mercedesen til Adding.



Tirsdag 14. mai 2019

Geir Nøstvold og Kolbein Viktil viser jakka og diverse utstyr tilhørende Kåre Nøstvold

Nøstvold hadde kvelden før fått en kodet melding fra London om at Karl Adding sannsynligvis var en angiver. "*Kom deg avgårde!*" sto det i meldinga. Han rakk ikke å dra før Adding kom hjem og spurte om det var noe nytt fra London. Kåre sa da at han skulle til Sverige neste dag, og spurte Adding om han kunne kjøre ham til grensa. Tidlig neste morgen dro de. Kåre pleide å sitte foran, men denne dagen satte han seg i baksetet, noe Adding syntes var rart. Da satte Kåre maskinpistolen mot nakken til Adding og sa: "*Vi kjører Gauldalen denne gangen*". Planen til Adding var trolig å ta Kåre på Gjevingåsen, men dit kom han altså ikke. Likevel hadde de en politibil etter seg som hang på lenge. Da de nærmet seg Røros var ei veiskrape i ferd med å snu på veien foran dem. Adding ville bremse, men Kåre truet ham til å gi full gass. De kom forbi, men det gjorde ikke bilen som fulgte etter dem. «*Så det var nok veiskrapa som reddet far*» forteller Geir Nøstvold. En gang da hans mor var på busstur til Røros, fortalte guiden historien om motstandsmannen som ble berget av veiskrapa da han rømte til Sverige. Da mor gikk ut av bussen, sa hun til guiden: "*Motstandsmannen du fortalte om, det var mannen min*". – Geir Nøstvold forteller videre: Adding og far kom til grensa og far beordret ham til å stoppe. Han sa til Adding: "*Jeg vet ikke om jeg skulle skutt deg*". Da begynte Adding å gråte og sa til far: "*Tror du virkelig at jeg er en angiver Kåre?*" Og far var usikker, forteller Geir, for det hendte at det kom meldinger fra London som viste seg å ikke stemme. Så han lot ham leve og dro fra ham.

Øistein Johnsen fra Trondheim var en av disse kommunistene med ulik tilhørighet, og ble nok ansett som litt stripedet. Han spilte et høyt spill med en fot i hver leir. Det viser samtidig hvor vanskelig det var, er og blir – å bedømme, samt skrive historien. Av og til ble det et rent trekantspill. For Øistein Johnsen ble dette mest tragisk-komisk da Johnsen og Rinnan en tid sommeren 1945 satt på samme celle på Misjonshotellet som fanger for norske myndigheter. Og i cellen ved siden av satt Gemmecke, som kom «på besøk» til de to i nabocellen.

Til å begynne med visste ikke så mange hvem Henry Rinnan var. Faktisk så sent som i 1943 måtte denne Øistein Johnsen dra til Adding for å hente et bilde av Rinnan. Likeledes fortelles det om episoder hvor folk ble overrasket av at de hadde truffet selve Rinnan. Her må en huske at datidens informasjonsmuligheter og behov var temmelig begrenset i forhold til den tid vi lever i dag. Det kunne ta uker og måneder før en hendelse ble kjent. «Folket» visste svært lite om hva som foregikk og hvem Rinnan var og gjorde. Det er ettertiden (les: historien) som har omtalt han som om han var en «storkjendis» i sin samtid. Det var han ikke.

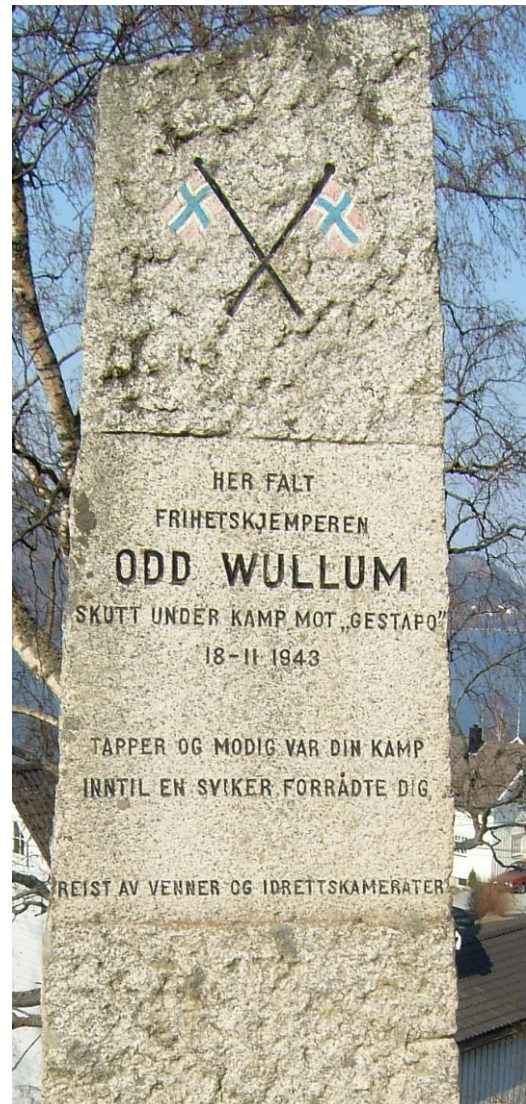
Øistein Johnsen var en barndomsvenn av Karl Ludvig Adding, og Adding hadde, ettersom spillet utviklet seg, fått løfte fra Gemmecke om at tyskerne ikke skulle plage Johnsen, et løfte Gemmecke holdt i alle fall en stund. Johnsen ble Wærdahlgruppens kontakt innen NSB, og en viktig person for gruppens planlagte fluktrute over Stjørdal. Og han brukte Adding som postbud overfor Kåre Nøstvold. Som de fleste «agenter» stakk også Johnsen til Sverige da det begynte å brenne under føttene. Men han var ivrig etter å komme tilbake til Norge, og i mars 1945 hadde han overbevist de rette folkene ved den norske legasjonen at hans tilstedeværelse i Trøndelag var viktig. På veien tilbake ble han «nesten skutt» av Odd Sørli i Østersund. Øistein ble også meget sentral som informant vedrørende Dora, og matet CANOPUS/Kåre Nøstvold med opplysninger som gjorde at tyskerne visste om diverse angrep mot Trondheim i god stund før det hendte, altså ble Øistein Johnsen en viktig «negativ kontakt». Men nettet ble for komplisert, og ettertiden anså Johnsen for agent for Gemmecke i Gestapo, og Johnsen ble dømt for landssvik i 1948. Saken og dommen ble ytterligere fremprovosert gjennom forholdet til brødrene Kjell og Odd Sørli, og de nye myndigheters jakt på og utryddelse av kommunistene.

En må huske at flere saker straks etter krigen innen det såkalte landssvikoppgjøret ble preget av det dårlige forholdet som hadde vært mellom Gestapo og andre grupperinger innen tyskernes kontraspionasje. Eksempelvis forholdet til «Susanne» (Abwehr), hvor Helmuth Jaspersen sto sentralt. Han hadde flere møter med Rinnan. Etter krigen ble han ansatt innen tysk e-tjeneste. Senere gjorde han det bra med eget firma (fiskekasser), og var sågar tilbake i Trondheim på en fiskerimesse hvor han håndhilste på kong Olav. Denne Helmuth Jaspersen påsto etter krigen at han forsøkte å ta avstand fra Rinnan og Gemmecke. Men det var lettere sagt enn gjort. På denne tiden ble nemlig Gemmecke forfremmet av selveste Heinrich Himmler til Obersturmführer og fikk Krigsfortjenestekorset av første klasse med sverd, en orden som ble etablert av Adolf Hitler i 1939 som en utmerkelse til ikke-stridende personell og skulle være en slags parallell til Jernkorset. Samtidig blir også Henry Rinnan tildelt Jernkorset av 2. klasse. Abwehr kunne ikke bare overse Gemmecke og Rinnan. Jaspersen ble pragmatisk, selv om han betydret at han helst foretrakk spillet med såkalte Geheim-menn (positive kontakter).

Episoden i Solbakkane i Hommelvik den 18. november 1943 forandret mye, hvor Odd Wullum (assosiert medlem av Wærdahlgruppen) ble skutt. Se *Stjørdalens krønike*, bind 6, side 80. Karl Ludvig Adding var her meget sentral, og hadde tilbydd seg å kjøre. Han spilte på sine negative kontakter.

Gemmecke var da på «ferie» i Düsseldorf, og kriminalassistent Beschen ledet den tyske aksjonen. Han ble drept av Odd Wullum under skuddvekslingen som fant sted. Episoden førte til at Addings stilling ble svekket. Knut Løfsnes fortalte til Sigvart Tøsse, som intervjuet ham for Hjemmefrontmuseet, at Kåre Nøstvold hadde svært vondt for å tro at Adding hadde vært tysk agent. Så godt hadde Adding spilt sine kort. Jon Moan i Leksvik innrømmet også i et intervju med Egil Ulateig så sent som på 80-tallet at han hadde blitt grundig sjarmert (lurt) av Adding. Magnar Vestgård som var med i bilen i Solbakkane, ble senere sendt til fangeleir i Tyskland. Men hva med hans forlovede: Inger? Her er det en merkelig påstand i en politirapport fra 24. mai 1945 angående hva som hendte i snøværet i Solbakkane den novemberdagen, sitat: «...Til nærmere opplysning må jeg nevne at Adding hadde en kompanjong, som hette Nanke, som muligens hadde en finger med i spillet. Likeledes Magnar Westgårds forlovede Inger» (sitat slutt).

Karl Ludvig Addings forhold til Henry Rinnan var anspent, mest fiendtlig. Rinnan ønsket meget sterkt å rydde Adding av veien, men for hans nærmeste sjef, Gemmecke, var Adding gull verd. Adding ble ansett for å være Gemmeckes desidert beste og mest verdifulle agent. Etter hvert som Gemmecke mistet innflytelse, økte Rinnans «selvstendighet». Gerhard Flesch støttet Henry Rinnan. Episoden med Wullum i Solbakkane ga nådestøtte til Adding. Til tross for at det allerede var bestemt fra Stockholm å likvidere Adding, ref. Brodtkorb Danielsen, ble



det bestemt fra annet hold også å likvidere Adding. Motstandsmannen Oddmund Solberg fikk oppdraget. Etter episoden med Odd Wullum, var det faktisk tre ulike grupperinger som skulle likvidere Adding: Rinnan, Brodtkorb Danielsen og Oddmund Solberg.

Addings død den 30. desember 1943 er en merkelig sak, hvor det foreligger ulike varianter. Inger Steinfeldt, enken etter Oskar Hoddø, jobbet på en kafé i Trondheim, som mest var som en stamkafé for Adding. Hun ble bedt om å helle blåsyre i kaffen til Adding, men nektet.

«Jeg vil ikke bli morder», sa hun. Gjennom dokumenterte forhør i 1944 som undertegnede sitter på, kom det fram at en av Moankarene i Leksvik fortalte at Adding hadde falt på isen før jul, skadet seg i sin ødelagte hofte fra barndommen, og at det satte seg betennelse i hofta. En lege ga Adding en kraftig stivkrampesprøyte, med den følge at Adding døde. Andre vil ha det til at legen med vilje gjorde dette. Så er det de som hevder at en sykesøster forgiftet Adding, og etterpå rømte til

Sverige. Et sted står det at Adding ble blodforgiftet i forbindelse med et biluhell. Ola Flyum skriver i sin bok «Sjonglørene» at Adding var impotent og fikk en hormonsprøyte han ikke tålte. Noen har igjen kun henvist til en medisinsk blodforgiftning, uten annen dramatik, mens selvsagt enkelte har koblet det til selveste Henry Rinnan som ville rydde en konkurrent av veien, altså en rekke ulike varianter av det som trolig er følgende bakgrunn fremkommet også gjennom skriftlige dokumenterte forhørspapirer fra 1944 ført i pennen av Harald Sjaastad:

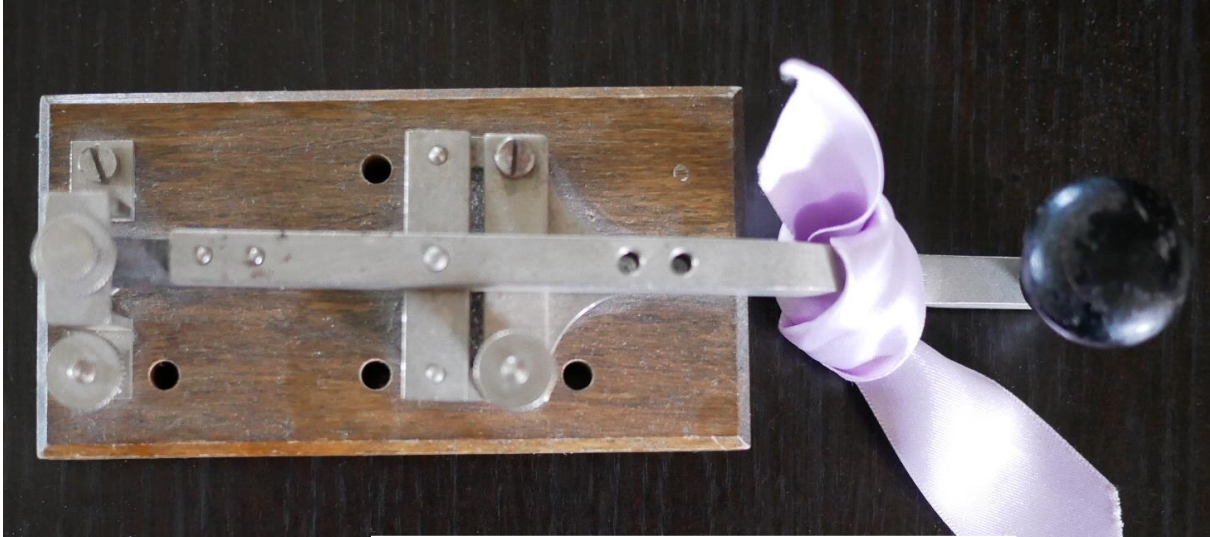


Fra nevnte avhørsdokument er Addings død fremstilt slik:

Karl Ludvig Adding ble forlovet med en vakker 16-årig, frk. Skau. De flyttet sammen og bodde på Charlottenlund. Denne unge kvinnen var et meget lidenskapelig vesen (nymfoman) og Adding klarte ikke å tilfredsstille hennes kjønnslyster. Adding gikk derfor til en lege og fikk noen innsprøytinger for å stimulere sin kjønnsstrang (datidens Viagra). Av disse sprøytene fikk Adding et utslett og en voldsom byll vokste ut på hans hofte. Adding ble innlagt på Luftwaffe sitt lasaret på Ila (St. Elisabeth sykehus) og operert av en tysk lege. Synet sviktet og mye tyder på en blodforgiftning i byllen. Det var som om Adding råtnet innvendig. Han døde den 30. desember. Walter Gemmecke besøkte sin superagent hver dag. Adding trodde det var regelrett et uhell ved en såkalt uren sprøyte som var årsaken til hans tilstand. Men Gemmecke hadde sine mistanker, og fikk liket sendt til Oslo for obduksjon. Patologene fant ikke noe. Men Gemmecke var enda mer sikker i sin sak om at Adding var myrdet, og sendte liket videre til andre eksperter i Berlin. Det merkelige er at det i nevnte avhørsdokumenter fra 1944 hevdes at Addings dødsfall ble «avtert» i Adresseavisen for 4. januar 1944, og at han er gravlagt på Tilfredshet kirkegård i Trondheim. Se dødsannonse her riktignok fra 5. januar. Og helt korrekt: fra Tilfredshet har jeg fått bekreftet at Adding faktisk er gravlagt der den 13. januar 1944, og graven ble slettet i 1990. Turen til Berlin synes noe merkelig

Men tross Addings død, fortsatte hans tidligere edderkoppnett å gi virkning. Hans navnelister førte til den største opprullingen av motstandsbevegelsen i Trøndelag gjennom «Operasjon Oleander» sommeren 1944. Rundt 140 mennesker ble arrestert, mange torturert og fengslet, hvor muligens døden kom som en befrielse. Et spesielt trekk som ofte går igjen hva gjelder

historisk omtale av «det negative spillet», er hvor lett flere av de kjente agentene både til Rinnan og de som opptrådte mer selvstendig, dukket opp overalt i ettertidens historiebøker. Jfr. side 125 i «Heller storm enn stille», boka om Jon Leirfall. Der står det at en dag kom angiveren Karl Adding med 30-40 mann og gikk systematisk til verks mot blant annet et gammelt vekkerur. Det kan umulig være korrekt, da Adding var en ensom ulv som kun opptrådte alene.



Sendenøkkelen til Kåre Nøstvold

Walter Gemmecke dro sammen med Gerhard Flesch og de andre Sipo-offiserene til Dombås da freden kom. De ville skjule seg blant vanlige soldater. Årsaken til at de nettopp valgte Dombås kan ligge i det faktum at noen uker tidligere, den 17. mars, hadde Flesch og Rinnan vært på raid til Dombås og Vågå. Det er fra den aksjonen at Hans Enstad i Vågå tar sitt eget liv for å unngå å bli tatt av tyskerne. Obersturmbannführer Gerhard Flesch ble for øvrig henrettet på Kristiansten festning 23. februar 1948. Hans siste ord var: «*Dette er også en herlig dag. Heil Hitler*».

Sommeren 1945 satt Rinnan og Gemmecke som fanger på Misjonshotellet. Likeså Gemmeckes forlovede Rut Rognes. Gjennom bestikklser klarte disse å få møte hverandre, underforstått: sluppet inn i hverandres celler. Det førte blant annet til at Rut Rognes ble gravid i fengselet, og fødte sin datter Elin den 2. mai 1946. Det heter seg i den sammenhengen at en fangevokter ble bestukket med ei klokke. Episoden ble ikke av de mest ærefulle for de ansvarlige. Fangenskapet utviklet seg vel etter hvert til et fesjå. Rinnan satt på utstilling, hvor folk kom for å kikke på ham i luken inn til cellen. Til og med kronprins Olav kom for å titte på Rinnan. Og verre skulle det bli.

Rinnan klarte å få et godt forhold til to av sine fiender, nemlig brødrene Kjell og Odd Sørli i Landssvikpolitiet, som blant annet var ansvarlig for forhørene. Det hevdes at de ble fasinert av Rinnan. Denne siden av oppgjøret med Rinnan kan leses i «Rinnans testamentet» av Ola Flyum og Stein Slettebak Wangen, som mer enn noen annen har gått inn i forholdet mellom Sørlibrødrene og Rinnan, blant annet gjennom deres tilgang til skriftlig manus funnet etter Odd Sørli's død. Et meget godt journalistisk arbeid av Flyum/Slettebakk Wangen. Var det slik at Sørlibrødrene og Rinnan i lag forfattet et manus til en bok? Rinnan kunne fortelle sine merkelige episoder og historier, spesielt hans forhold til kvinner, eksempelvis «den russiske agenten» Maria Walenska/Eva Petterson, og som i sin tur førte Rinnan blant annet til en dramatisk hendelse på en hytte ved Selbusjøen. Ja, fantasien tok vel helt av når han fortalte at

han hadde avtalt å møte denne forførende kvinnen nettopp på Flyumsetra i Verdalsfjellene, hvor han og hans elskerinne «pus», frk. Gunlaug Dundas (f. 1923 i Vesterålen – d. 1978 i Canada) ble tatt til fange av Magne Solheim den 14. mai.

Hva som hendte på Misjonshotellet hva gjelder overvåkingen eller mangel på slik av Henry Oliver Rinnan, er et spennende kapittel i seg selv. Her har det kommet mange påstander, for ikke å si konspirasjonsteorier. Ble Rinnan brukt som tyster og provokatør? Ble Rinnan brukt i Arbeiderpartiets heksejakt på kommunistene? Det snakkes om en planleggelse av en flukt til England. Og hva med Rinnans virkelige fluktforsøk juleaften i 1945? Hvem sto bak den, om i det hele tatt noen? Rinnan avviste at han hadde noens hjelp ved flukten, men politiets virke ble vel sett på med forundring og mistenksomhet. Landssviketterforskernes intrigemakeri er litt forundrende. Hva med politimester Einar Østerberg sin rolle? Og hva med brødrene Sørli forhold til Rinnan? Odd Sørli (tildelt Krigskorset) ble vel aldri seg selv igjen etter sitt bidrag til manuset? Han døde i 1976 (druknet på et kurbad), mens broren Kjell døde i 1998. Sistnevnte var født i 1923, og hans alder i 1945 synes ganske så ung til å være etterforsker overfor Rinnan.



Brødrene Kjell, Odd og Øivind Sørli

Hvem narret hvem? Hvem var *straighté* og hvem var *stripete*? Av og til står en eller annen eldre person frem med sitt vitnesbyrd. Hvorfor kom han og mange andre ikke for ti, tjuve eller tretti år siden, eller straks etter krigen? Vi vet i de fleste tilfeller svaret! Familier skryter av sine helter. Det deles ut medaljer. Filmer indoktrinerer og er mer opptatt av dramatikken og inntektene enn «sannheten». Det sys inn merkverdige roller. En må jo være politisk korrekt. En vrir og tilpasser lett og freidig på historien. Den visuelle forføringen er mektig, folk sluker nåtidens meget dyktige tekniske fremstillinger på kino. Problemet som fremstår for oss som går litt mer grundig til verks er nemlig det totale fraværet av logikk i enkelte tilfeller! Vinnerne og makta skrev historien. De samme, og deres etterkommere og politiske parti og organer, vil besørge at den forblir fasiten og sannheten. Henry Oliver Rinnan og Karl Ludvig

Adding var «umenneskelige og syke». Kommunistene i Trøndelag betalte en høy pris for vår frihet.

Rinnan hadde møte med presten Lars Tangvik Ofstad da han skjønnte at det var like før henrettelsen av ham ville finne sted. Tema var vel tilgivelse for syndene. Plutselig ble Rinnan sterk i troen, en ikke uvanlig reaksjon. Presten trøstet i de siste sekunder før skuddene drønnet fra tsjekkiske mauser (7,92 mm) på Kristiansten festning kl 0405 den 1. februar 1947 - gjennom Jesus ord til røveren på korset: «Sannelig sier jeg deg: I dag skal du være med meg til paradis». Legen Carl Viggo Lange fester samtidig den hvite pappskiven, Rinnan har et sort bånd foran øynene. Rinnan roper: «Prest, e' du der?» - «Ja, Rinnan!» «Da e' det bra!»

